

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев1 26/2022
29.03.2023. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Драгица Брајушковић, адвокат из ... и Мирјана Рајић Илић, адвокат из ..., против туженог Института за вирусологију, вакцине и серуме „Торлак“ из ..., чији је пуномоћник Небојша Гачић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3067/16 од 08.09.2016. године, у седници већа одржаној 29.03.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 3067/16 од 08.09.2016. године у ставу другом изреке, у делу којим је одбијен, као неоснован тужбени захтев тужиоца за накнаду материјалне штете на име трошкова лечења и других трошкова у вези са тим за износ од 2.787.059,35 динара са каматом и за износ од 495.248,66 евра са каматом, у ставу трећем и у ставу четвртом изреке и у том делу предмет враћа Апелационом суду у Београду на поновно одлучивање о жалбама странака.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П 24014/2013 од 13.10.2015. године, исправљеном решењем истог суда од 10.03.2016. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете исплати следеће износе: - на име трошкова лечења износ од 3.262.533,75 динара са законском затезном каматом почев од 01.04.2014. године до исплате; - на име изгубљене зараде због потпуне неспособности за рад, повећаних потреба и немогућности даљег развијања и напредовања, за период од јула 2007. године закључно са фебруаром 2014. године износ од 4.052.023,74 динара, са законском затезном каматом од 01.04.2014. године, као и износ од 11.337.118,09 динара на име будућих месечних давања по истом основу, са припадајућом законском затезном каматом почев од 01.04.2014. године, па до исплате за сваки месец почев од марта 2014.године, па убудуће, са припадајућом законском затезном каматом за сваки месец почев од 05. у месецу до исплате; - на име разлике између накнаде за туђу негу и помоћ коју плаћа трећем лицу и накнаде по истом основу коју прима од Градског центра за социјални рад, износ од 11.377.514,23 динара са законском затезном каматом почев од 01.04.2014. године па до исплате. Ставом другим, одбијен је део тужбеног захтева тужиоца којим је тражио да му се исплати накнада у виду месечне ренте у износу од

43.947,92 динара, усклађен са растом цена на мало у Републици Србији за сваки месец почев од марта 2014.године, па убудуће, са припадајућом законском затезном каматом за сваки месец почев од петог дана у месецу до исплате, као неоснован. Ставом трећим, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу исплати износ од 529.448,66 евра са законском затезном каматом у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање, увећане за 8 процентних поена, почев од 01.04.2014. године, па до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Ставом четвртим, обавезан је тужен да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 687.300,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3067/16 од 08.09.2016. године, ставом првим изреке, одбио жалбу туженог као неосновану и потврдио пресуду Другог основног суда у Београду П 24014/13 од 13.10.2015. године, исправљену решењем истог суда од 10.03.2016. године, у делу става првог изреке, којим је тужени обавезан да тужиоцу исплати на име изгубљене зараде због потпуне неспособности за рад износ од 11.337.118,09 динара на име будућих месечних давања (рента), са законском затезном каматом почев од 13.10.2015. године до исплате. Ставом другим изреке, првостепена пресуда је преиначена у преосталом делу става првог и у ставу трећем изреке, тако што је делимично усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете исплати, и то: на име трошкова лечења износ од 475.474,40 динара са законском затезном каматом почев од 13.10.2015. године до исплате и износ од 34.200 евра са законском затезном каматом у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8 процентних поена, почев од 13.10.2015.годинр до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате; на име изгубљене зараде за период од јула 2007.године до фебруара 2014. године износ од 2.669.361,60 динара са законском затезном каматом почев од 13.10.2015. године до исплате и на име обрачунате камате износ од 1.382.662,14 динара, док је тужбени захтев тужиоца за износе од још 2.787.059,35 динара, на име трошкова лечења, са законском затезном каматом почев од 13.10.2015. године до исплате и за законску затезну камату на износ од 3.262.533,75 динара за период од 01.04.2014. године – 13.10.2015. године, за износ од још 495.248,66 евра са законском затезном каматом почев од 13.10.2015. године и за камату на износ од 529.448,66 евра, за период од 01.04.2014. године до 13.10.2015. године, на име изгубљене зараде за износ од још 1.382.662,14 динара са законском затезном каматом почев од 13.10.2015. године до исплате, за законску затезну камату на износ од 4.052.023,74 динара за период од 01.04.2014. године до 13.10.2015. године, за исплату разлике накнаде за туђу негу и помоћ за износ од 11.377.514,23 динара са законском затезном каматом почев од 01.04.2014. године до исплате и за законску затезну камату на износ од 11.337.118,09 динара за период од 01.04.2014. године до 13.10.2015. године, одбио као неоснован. Ставом трећим, преиначено је решење о трошковима садржано у ставу IV изреке пресуде Другог основног суда у Београду П 24014/13 од 13.10.2015. године, исправљене решењем од 10.03.2016. године, тако што је тужени обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 570.300,00 динара. Ставом четвртим, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужени је дао одговор на ревизију тужиоца.

Пресудом Врховног касационог суда Рев 301/2017 од 08.06.2017. године, одбијена је, као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3067/16 од 08.09.2016. године.

Одлуком Уставног суда Уж 11420/2017 од 21.06.2022. године, ставом првим изреке усвојена је уставна жалба АА и утврђено да је пресудом Врховног касационог суда Рев 301/17 од 08.06.2017. године, у делу одлуке о захтеву за накнаду штете на име трошкова лечења и других трошкова у вези са тим, повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење, зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава Републике Србије, док је у преосталом делу уставна жалба одбачена. Ставом другим изреке, поништена је пресуда Врховног касационог суда Рев 301/17 од 08.06.2017. године у делу одлуке о захтеву за накнаду штете на име трошкова лечења и других трошкова у вези са тим и одређено да исти суд у том делу донесе нову одлуку о ревизији подносиоца уставне жалбе изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3067/16 од 08.09.2016. године.

У поновном поступку по ревизији тужиоца, Врховни касациони суд је испитао другостепену пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11,..., 18/20), у делу који је поништен одлуком Уставног суда, и утврдио да је ревизија основана.

Утврђено је да је тужилац рођен ... године, као здраво дете, да је дана 30.12.1988. године примио оралну ... вакцину коју је произвео тужени, да је након пријема вакцине код тужиоца дошло до одређених здравствених проблема, услед чега је био на болничком лечењу у периоду 26.01.-20.02.1989. године и отпуштен је из болнице са дијагнозом ..., те да је вештачењем утврђено да постоји узрочно-последична веза између пријема ... вакцине коју је примио тужилац и настале болести која је проузроковала умањење његових животних активности и радних способности за 100%. Због постојања телесног оштећења од 100% тужиоцу је признато право на накнаду за туђу помоћ и негу која у време пресуђења износи 25.000,00 динара, а тужилац трећем лицу које му пружа помоћ и негу месечно плаћа износ од 20.000,00 – 22.000,00 динара. Тужилац је у јуну 2007.године завршио средњу школу – Тужилац има право на набавку бесплатне протезе преко предузећа "ББ", али како му иста не одговара тужилац набавља протезу преко "ВВ" ДОО, а поред лекова које добија на рецепт и за њих не плаћа накнаду, користи и лекове који се не могу набавити на рецепт, а потребни су му (сируп за искашљавање, лекови за јачање имунитета, лекови против болова и сл.) и за које плаћа накнаду. Здравствено стање тужиоца захтева и повремено бањско лечење и боравак на мору, ангажовање физиотерапеута пет пута недељно, за коју услугу плаћа накнаду у износу од 25 евра за сат времена физиотерапије. Тужиоцу ће до краја живота бити неопходна стална туђа помоћ и нега, а што је утврђено на основу вештачења од стране комисије судских вештака медицинске струке, па је утврђено, такође на основу налаза и мишљења судских вештака, узимајући као просечан животни век 75 година живота, да ће тужиоцу за туђу помоћ и негу бити потребан износ од 11.377.514,23 динара; за набавку лекова, помоћних лековитих

средстава које се не издају на рецепт и трошкова физиотерапеута за период почев од 1989.године закључно са 31.12.2013. године износи 83.880 евра и 110.136,00 динара. На основу налаза и мишљења судских вештака утврђени су и будући трошкови тужиоца у вези набавке лекова, помоћних лековитих средстава, висина трошкова за пружање услуга физиотерапеута, висина трошкова за набавку колича, ортозе, протезе и осталих техничких помагала, висина трошкова за бањска и климатска лечења, као и висина изгубљене зараде.

Апелациони суд у Београду је, након одржане расправе, првостепену пресуду преиначио и у делу којим је одлучено о тужбеном захтеву тужиоца за накнаду материјалне штете на име трошкова лечења и других трошкова у вези са тим и обавезао туженог да тужиоцу на име трошкова лечења и трошкова у вези са тим плати 475.474,40 динара и 34.200 евра, са каматом, а одбио за износ од још 2.787.059,35 динара и од још 495.248,66 евра, са припадајућом каматом, са образложењем да је тужиочево потраживање застарело, јер се ради о штети која је настала у периоду дужем од три године у односу на дан подношења тужбе (03.06.2008.године), применом члана 376.став 1 ЗОО,

По оцени Врховног касационог суда, основано се ревизијом тужиоца указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право када је одбио, као неоснован тужбени захтев тужиоца за накнаду материјалне штете на име трошкова лечења и других трошкова у вези са тим за износ од 2.787.059,35 динара са каматом и за износ од 495.248,66 евра са каматом.

Законом о облигационим односима, прописно је, чланом 155. да је штета умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист), као и nanoшење другог физичког или психичког бола или страха (нематеријална штета). Чланом 188. став 1, да у случају смрти, телесне повреде или оштећења здравља накнада се одређује по правилу, у облику новчане ренте, доживотно или за одређено време, ставом 5. да из озбиљних узрока поверилац може и у другим случајевима захтевати, одмах или доцније, да му се уместо ренте исплати једна укупна свота. Чланом 189. став 1. да оштећеник има право како на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи, а ставом 2. да се висина накнаде штете одређује према ценама у време доношења судске одлуке, изузев случаја кад закон наређује шта друго. Чланом 195. став 1, да ко другог нанесе телесну повреду или му наруши здравље, дужан је накнадити му трошкове лечења и друге потребне трошкове с тим у вези, као и зараду изгубљену због неспособности за рад за време лечења, а ставом 2, да ако повређени због потпуне или делимичне неспособности за рад губи зараду, или су му потребе трајно повећане, или су могућности његовог даљег развијања и напредовања уништене или смањене, одговорно лице дужно је плаћати повређеном одређену новчану ренту, као накнаду за ту штету. Чланом 376. став 1. Да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од кад је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило.

Из цитираних одредби Закона о облигационим односима следи да се накнада штете у облику новчане ренте може досудити само за штету која постоји у моменту доношења судске одлуке па за убудуће, а не и за раније претрпљену штету која се досуђује у једнократном износу. Рента је накнада у новчаном облику чији укупан износ није познат у моменту доношења одлуке, плаћа се периодично у унапред утврђеним износима за штету која ће наступити у будућности, међутим, из озбиљних разлога може се захтевати, одмах или доцније,

да се уместо ренте исплати једна укупна свота, због чега накнада те штете не може да застари, јер још увек није доспела.

Тужилац је тужбом тражио и накнаду штете на име трошкова лечења и других трошкова у вези са тим, коју накнаду штете је определио у укупном износу од 3.262.533,75 динара са каматом и 529.448,66 евра са каматом, а који износи се односе на доспелу штету и будућу штету. Одлучујући о овом делу захтева тужиоца другостепени суд је делимично усвојио захтев тужиоца тако што је обавезао туженог да на име овог вида материјалне штете исплати тужиоцу укупно 475.474,40 динара са каматом и 34.200,00 евра са каматом, а одбио за преостали износ сматрајући да је то потраживање тужиоца застарело, применом члана 376. став 1. Закона о облигационим односима. Међутим, када се има у виду напред наведено, односно да је тужилац свој захтев за накнаду штете на име трошкова лечења и других трошкова у вези са тим определио исплатом једне укупне своте не само за накнаду доспеле штете, већ и за досуђење ренте у капитализираном облику, то се не може прихватити као правилан закључак другостепеног суда да је преостало потраживање тужиоца накнаде овог вида штете застарело, јер исто не садржи само доспело потраживање већ и будућу штету, која не може да застари. Стога се основано ревизијом тужиоца указује да је другостепени суд одлучујући о захтевима тужиоца за накнаду штете на име трошкова лечења и других трошкова у вези са тим погрешно применио материјално право, члан 376. став 1. Закона о облигационим односима.

С обзиром да другостепени суд због погрешне примене материјалног права код оцене приговора застарелости потраживања накнаде штете на име трошкова лечења и других трошкова у вези са тим, није ценио остале наводе жалби странака, то је Врховни касациони суд одлучио као у изреци, применом члана 416. став 2. ЗПП.

Укинута је и одлука о трошковима поступка јер иста зависи од исхода спора, на основу члана 163. став 4. ЗПП.

**Председник већа-судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић